

**A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása
megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007.
évi CXXXVI. törvényben foglalt kötelezettségek
gyakorlati alkalmazásának ellenőrzése**

**Könyvvizsgálók kötelező továbbképzése
2010**

Mi a pénzmosás?

- **Az egyik legjövedelmezőbb és legnagyobb szabású üzlet a világon**
- **Az összes ország GDP-jének 2-5%-a, 590-1500 milliárd USD/év**

(Forrás: IMF/Patrick Moulette, 2000)

A pénzmosás célja **nem profit realizálása**, hanem a **pénz illegális eredetének elfedése**. A részmozzanatokat alkotó egyes műveletek szinte mindig legálisak, **csak a művelet egésze illegális - a szándék miatt**.

A pénzmosás hatásmechanizmusa

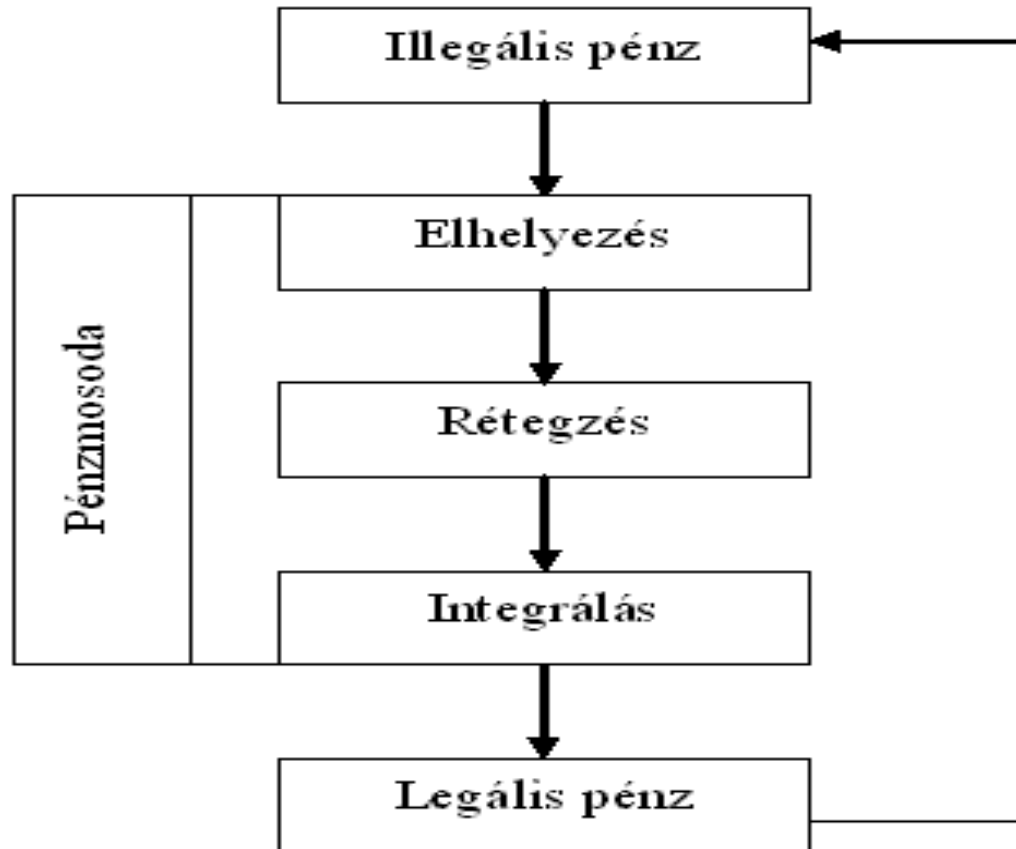
- Az illegális jövedelem biztonságos felhasználása költségekkel jár - **igény a pénzmosásra**
- Megjelenése a legális gazdasági szférában – hatása **életszínvonal romlás vagy adócsalás**
- Felhasználható a versenytársak ellen is – **„ragadozó árképzés”**
- **Beépülés** a pénzügyi intézményekbe, a politikába, az erkölcsökbe

Elérhető cél: a kezelhető mértékre való redukálás

A pénzmosási folyamat közös elemei

- ☐ Célja a pénz valódi eredetének és tulajdonosának elfedése;
- ☐ A pénz formája megváltozik;
- ☐ Törekednek az eljárás nyomainak eltüntetésére;
- ☐ Valaki folyamatosan szemmel tartja a folyamatot.

A pénzmosás 3 fázis modellje

Elhelyezés

- **Cél:** hogy az összegyűlt jelentős mennyiségű készpénz bejuttatása a pénzügyi rendszerbe.
- **Módszer:** Jellemzően büntetlen előéletű **közvetítők** felhasználásával, az azonosítási kötelezettség alsó határa alatti összegekben pénzt helyeznek el egy vagy több számlán. A befizetett pénzt **egy meghatározott összeg elérése után átutalják.** *(Az elhelyezés megkönnyítésére a piszkos pénzt gyakran nagy készpénzforgalmú helyek bevételei közé elegyítik, pl.: mosoda)*
- **Tettenérés:**
 - Gyakran kerül sor hamis dokumentumok használatára (a közvetítő személyét változtatják)
 - A pénz ebben a szakaszban fedezhető fel a legkönnyebben, ez a pénzmosás legkényesebb része.

Rétegzés

- Célja: az illegális jövedelem **elváljon eredeti forrásától** (jövedelem megszerzője és az illegális pénz között ne lehessen kapcsolatot találni)
- Jellemzői: többszörösen összetett fiktív tranzakciókat hoznak létre off-shore és fantom társaságok között, (egymást keresztező, fedő műveletek)
- Felderítése nehéz: több országon keresztül át kell a nyomokat követni, ahol minden alkalommal engedélyek tucatjait kell beszerezni a nyomozáshoz.
- Időbe telik: a pénzmosás nyomait teljes körűen el lehet tüntetni.

Integrálás

- **Utolsó fázis:** a pénz eredete már szinte kideríthetetlen, a pénzmosó törvényes jövedelemként tüntetheti fel vagyonát, a teljes biztonság érdekében **még adót is fizet utána!**
- Eredetéhez már kétség sem férhet, ezért a megtisztított pénzt gond nélkül **vissza lehet juttatni a gazdaságba**, és legális üzletekbe fektetni.

Pénzmosási technikák 1.

1. Készpénzforgalomban történő pénzmosás;
2. Adó túlfizetése;
3. Élet és vagyonbiztosítások;
4. Garantált kölcsönök – „holland szendvics”;
5. Fiktív külkereskedelmi ügylet;
6. Fiktív külkereskedelmi ügylet akkreditív felhasználásával;
7. Radikális túlszámlázás;
8. Árumozgással nem járó külkereskedelmi ügyletek;
9. Ékszerek vásárlása;

Pénzmosási technikák 2.

- 10. Szerencsejátékokban való részvétel;
- 11. Fedővállalkozások és fantomcégek;
- 12. Pártok, egyházak;
- 13. Apport alul/felül számlázása;
- 14. Hamis választottbíráskodás;
- 15. Részvénytranzakciók;
- 16. Deviza tranzakciók;
- 17. Pénzintézetek megszerzése.

Pénzmosás a büntetőjogban

Fogalma: eltér a közgazdasági fogalomtól,
bármely részmozzanat pénzmosásnak minősül

Pénzmosás a magyar büntetőjogban:

- ☐ **Bejelentési kötelezettség elmulasztása**

- ☐ **Klasszikus pénzmosás**

alaptípusai:

- ☐ **dinamikus** pénzmosás,

- ☐ **statikus** pénzmosás,

- ☐ **saját pénz** mosása,

- ☐ **gondatlan** pénzmosás

Pmt. kérdőív kérdéseinek egységes értelmezése

Előzmények

Korábbi évek vizsgálatai: cégszintű ellenőrzés a *Minőségellenőrzési Eljárási Szabályzat* alapján

- Kérdőív: *MMK 8 sz. melléklet* - 2008-ban még 8 kérdés, 2009-től kimaradt az esetleges bejelentésre vonatkozó 7. kérdés (sérti a *Pmt. Tv. 27.§. (1)* előírását)
- 2009. évi tapasztalatok: a kamara mintaszabályzata alapján a saját szabályzat általában elkészült, de mivel a könyvvizsgálati szoftverek nem tartalmaztak ajánlásokat a *Pmt. tv.* által előírt ellenőrzések gyakorlati megvalósítására, a megállapítások jelentős része ezzel kapcsolatos

Új szabályzat a Pmt. Tv. előírásai betartásának minőségellenőrzéséről

Elfogadva: 2010. május 15.

Hatályba lép: 2010. június 1.

Felépítése:

I. Általános rendelkezések

II. Az ellenőrzés általános szabályai

III. Záró rendelkezések

Mellékletei:

1.sz.	Értesítő levél – pénzmosási ellenőrzés
2.sz.	Kérdőív
3.sz.	Megbízólevél – pénzmosási ellenőrzés
4./a sz.	Határozat – hatósági ellenőrzés megszüntetése

A Pmt. által előírt könyvvizsgálói szabályzatalkotási (átdolgozási) kötelezettségek

- ☐ Mintaszabályzat a könyvvizsgálóknak a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvény előírásai alapján
- ☐ Bejelentési kötelezettség
- ☐ Azonosítási kötelezettség
- ☐ A 2. sz. kérdőív a Pmt. tv. előírásainak való megfelelésről

1. kérdés: szabályzat megfelelősége

1. A könyvvizsgáló/cég a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló szabályzata megfelel-e a jogszabályi előírásoknak? (Hivatkozás: 35/2007. (XII.29.) PM rendelet, a Kamara által kiadott mintaszabályzat)

- ☐ **Értelmezés:** *A könyvvizsgálónak meg kell ismernie és el kell készítenie a fenti PM rendelet előírásainak megfelelő szabályzatot.*
- ☐ **Értékelés:** *Ha a könyvvizsgáló rendelkezik olyan (érvényesen) hatályba léptetett szabályzattal, amely:*
 - *vagy megegyezik a Kamara által kiadott mintaszabályzattal,*
 - *vagy tartalmazza a 35/2007. (XII.29.) PM rendeletben a szolgáltatók által elkészítendő belső szabályzat kötelező tartalmi elemeit,**a válasz IGEN. Amennyiben a könyvvizsgáló nem rendelkezik ilyen szabályzattal, vagy az jelentős eltérést tartalmaz a törvényi előírásoktól, a válasz NEM.*

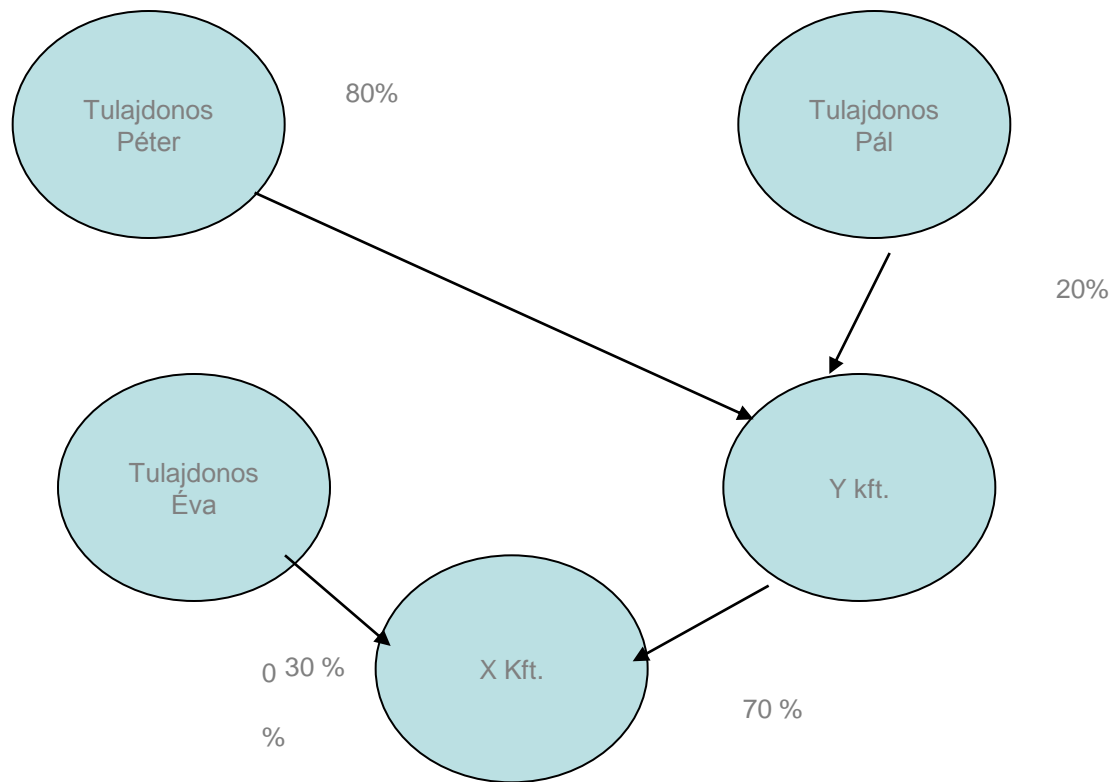
2. kérdés: szerződés, azonosítás megfelelősége (1)

2. Tartalmazza-e a könyvvizsgálatra vonatkozó szerződés a Pmt. 7.-12.§-i által előírt ügyfél-átvilágítási kötelezettségre vonatkozó utalásokat, valamint rendelkezésre állnak-e a megbízó ügyfél, annak képviselője és a tényleges tulajdonos azonosításra szolgáló adatlapok?

- ☐ **Értelmezés:** *A könyvvizsgálónak az ügyféllel kötött szerződésben, vagy annak módosításában szerepeltetni kell a fenti utalásokat, illetve az ügyfél azonosítását a belső szabályzatában foglaltak szerint el kell végezni.*
- ☐ **Értékelés:** *Ha a minőségellenőrzésre kiválasztott dossziék szerződéseik tartalmazzák a fenti utalást, és rendelkezésre állnak a megfelelően kitöltött, aláírt azonosítási adatlapok, a válasz IGEN, hiányosság esetén NEM.*

Példa: Az „X” Kft. tényleges tulajdonosai számításának menete:

- A nyilatkozatot csak a cégképviselőnek kell aláírnia, a tényleges tulajdonos(ok)nak nem.

Nagyon fontos, hogy a nyilatkozaton csak magánszemélyeket lehet tényleges tulajdonosként feltüntetni, cégeket nem!

- Tulajdonos Éva esetén: 30%
- Tulajdonos Péter esetén: $80\% * 70\% = 56\%$
- Tulajdonos Pál esetén: $20\% * 70\% = 14\%$
- Tehát „X” Kft-nek 2 tényleges tulajdonosa van,
- Tulajdonos Éva és Tulajdonos Péter, mivel ők megfelelnek a jogszabályban előírt feltételeknek. (25%-os korlát).

2. kérdés: szerződés, azonosítás megfelelősége (2)

Gyakori hiányosságok:

- ☐ régi a szerződés, nincs módosítás
- ☐ régi az adatlap
- ☐ nincs aláírva
- ☐ képviselő és/vagy tényleges tulajdonos azonosítása nem megfelelő
- ☐ a felvett adatok köre, azok rögzítési módja

3. kérdés: kijelölt személy bejelentése (1)

3. Megtörtént-e azon személy kijelölése, valamint bejelentése, akinek feladata a bejelentések továbbítása a pénzügyi információs egységként működő hatóság részére és a kijelölés megfelel-e az előírásoknak?

- ☐ **Értelmezés:** *Pmt. tv. alapján kötelező legalább egy, a bejelentések továbbításával megbízott személy kijelölése*
- ☐ **Értékelés:** *ha a könyvvizsgáló rendelkezik a kijelölt személy bejelentéséről valamennyi adatára vonatkozóan szabályosan kitöltött, aláírt bejelentő lappal, illetve annak másolatával, a válasz IGEN. Ha a bejelentés megtörténtéről semmilyen dokumentum nem áll rendelkezésre, a válasz NEM.*

3. kérdés: kijelölt személy bejelentése (2)

Gyakori hiányosságok:

- ☐ személy, helyettes kijelölésének helytelen értelmezése
- ☐ a bejelentés címzettjének és időpontjának hibája
- ☐ a bejelentés megtörténtének igazolása (elegendő-e a bejelentés fénymásolata)

4. kérdés: tájékoztatás/oktatás (1)

4. *Megtörtént-e az alkalmazottak tájékoztatása/oktatása a Pmt törvény és a szabályzat adta kötelelességek illetve felelősség vonatkozásában? Alátámasztja-e ennek tényét dokumentáció?*

- ☐ **Értelmezés:** *ha az ellenőrzött könyvvizsgáló nem egyedül dolgozik, gondoskodnia kell arról, hogy minden, a könyvvizsgálatban résztvevő személy megismerje a vonatkozó rendelkezéseket*
- ☐ **Értékelés:** *ha a könyvvizsgáló tevékenységét egyedül látja el, a kérdésre adott válasz nem értelmezhető (N/É). Ha a belső szabályzat tartalmazza a kijelölt személy nevét, és a megtörtént oktatásokról készült dokumentáció rendelkezésre áll, a válasz IGEN, hiányosság esetén NEM.*

4. kérdés: tájékoztatás/oktatás (2)

Gyakori hiányosságok:

- ☐ az „alkalmazott” kifejezés helytelen értelmezése
- ☐ a tájékoztatás megtörténtének dokumentálása
- ☐ a tájékoztatást/oktatást végző személy azonosítása (belső szabályzat)

5. kérdés: vizsgálati eljárások alkalmazása a Pmt. tv. rendelkezéseinek betartása érdekében (1)

5. A könyvvizsgálati munka során alkalmaz-e a könyvvizsgáló/cég vizsgálati eljárást a pénzmosás megtörténtének lehetőségére utaló gazdasági események, illetve a terrorizmus finanszírozására utaló adatok, tények, körülmények ellenőrzésére?

- ☐ **Értelmezés:** *a könyvvizsgáló a munkája során a tudomására jutott információk, adatok összefüggése alapján, tények és körülmények mérlegelésével köteles eldönteni, hogy az adott ügylet utal-e a pénzmosásra, vagy a terrorizmus finanszírozására.*
- ☐ **Értékelés:** *ha a könyvvizsgáló ellenőrzésre kiválasztott ügyfildossiéi tartalmazznak a fenti követelménynek megfelelő dokumentumokat, a válasz IGEN, ellenkező esetben NEM.*

5. kérdés: vizsgálati eljárások alkalmazása a Pmt. tv. rendelkezéseinek betartása érdekében (2)

Gyakori hiányosságok:

- ☐ nincsenek tisztában a vizsgálandó információk, adatok körével („Mit kell nézni?”)
- ☐ nincs minta a szoftverben („Honnan tudjam, mi az, ami megfelel?”)
- ☐ FATF lista, uniós korlátozó lista figyelemmel kísérésének hiánya

6. kérdés: vizsgálati eljárások alkalmazása a 240-es (csalás) és 250-es (törvények) standardok betartása érdekében (1)

6. Végez-e a könyvvizsgáló/cég vizsgálati eljárásokat a 240-es (A könyvvizsgálónak a csalás és a hiba mérlegelésére vonatkozó felelőssége a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatánál) és 250-es (Törvények és jogszabályok figyelembevétele a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatánál) standardok betartása érdekében?

- ☐ **Értelmezés:** *a könyvvizsgáló a már a könyvvizsgálati munka tervezési szakaszában elő kell, hogy irányozza a 240-es és 250-es standardoknak megfelelő vizsgálatot*
- ☐ **Értékelés:** *Ha az ellenőrzésre kiválasztott ügyféldosszié(k) tartalmaz(nak) ellenőrzési listát a 240 és 250-es standardokban megfogalmazott feladatok végrehajtásáról, akkor a válasz IGEN, ellenkező esetben a válasz NEM.*

6. kérdés: vizsgálati eljárások alkalmazása a 240-es (csalás) és 250-es (törvények) standardok betartása érdekében (2)

Gyakori hiányosságok:

- ☐ nincsenek tisztában a vizsgálandó információk, adatok körével („Hol kell nézni?”)
- ☐ nincs minta a szoftverben („Honnan tudjam, mi az, ami megfelel?”)
- ☐ egy mondatban nyilatkoznak, hogy nézték, és minden rendben van

7. kérdés: a nyilvántartás megfelelősége (1)

7.Megfelel-e a könyvvizsgáló/cég nyilvántartása a szabályzat előírásainak az ügyfél azonosításra; követésre, az alkalmazottak képzésére, kötelezettségeire, jogaira, illetve a bejelentésekre vonatkozóan?

- ☐ **Értelmezés:** *a szolgáltató köteles az ügyfél-átvilágítás során felvett adatokról nyilvántartást vezetni és az adatokat az üzleti kapcsolat megszűnését követően legalább nyolc évig megőrizni. Nyilvántartással kell rendelkezni a képzések és a bejelentések megtörténtéről is.*
- ☐ **Értékelés:** *Ha a nyilvántartásban naprakész, teljes körűen kitöltött és aláírt ügyfél azonosítási adatlapok, megfelelő okiratok találhatóak, valamint van nyilvántartás a bejelentésekről, nem egyedül tevékenykedő könyvvizsgáló esetében a képzésekről, a válasz IGEN, egyébként a válasz NEM.*

7. kérdés: a nyilvántartás megfelelése (2)

Gyakori hiányosságok:

- ☐ csak a kiválasztott ügyféldossziék szerződéséhez csatolt azonosítási adatlapokat mutatják be
- ☐ nincs dokumentálva a képzés megtörténte
- ☐ az azonosítási adatlapok nincsenek megfelelően kitöltve

A bejelentés szabályai

- ☐ 2008. december 15-étől **kizárólagosan védelemmel ellátott elektronikus üzenet formájában**
- ☐ továbbítani a pénzügyi információs egységként működő hatóság részére (**VPOP**)

Tartalma:

- ☐ az ügyfél átvilágítás adatai.
- ☐ a szerződés tárgya, típusa, időtartama,
- ☐ a gyanús adatok ismertetése, körülmények

Eredményes munkát kívánunk!
Köszönjük a figyelmet.

